

Izhaja vsak petek opoldne.

Naslov: Trst-Trieste

Casella Centro 37

ali pa: via Geppa 17/III.

Izdaja: konsorcij Malega lista

MALI LIST

TEDNIK ZA NOVICE IN POUK.

Knjižnice
(Dr. Duntar)
- Jugoslavije

Male novice

Mali koledar.

Petek, 11. jan.: Božidar — Sobota,
12. jan.: Ernest — Nedelja, 13. jan.:
Veronika — Ponedeljek, 14. jan.: Hilarij
— Torek, 15. jan.: Maver — Sreda, 16.
jan.: Marcel — Četrtek, 17. jan.: Anton
puščavnik — Petek, 18. jan.: Priska.
Sobota, 19. jan.: Knut — Nedelja, 20.
jan.: Bostjan.

(Sv. Anton je bil rojen v Egiptu l.
251. po Kr. Bil je sin bogatih staršev,
pa zelo priprost v vsem. Z 19. leti je
zgubil očeta in mater. Ob neki priliki
je šel v cerkvi pridigo o besedah «Ako
hočeš popolen biti, pojdi in prodaj, kar
imaš in daj ubogim, in boš imel zaklad
v nebesih». Besede je slišal in jih je
urtničil. Preskrbel je svojo sestro, vse
drugo je razdelil med uboge. V tem ra-
dovoljnem uboštvi je šel v puščavo,
kjer je uborno živel in umrl l. 356., star
105 let. Njegovo truplo se nahaja v Ar-
lesu na Francoskem).

Velja tudi za naše čase!

Nas pesnik in pisatelj France Levstik
je napisal leta 1858., torej pred 66 leti,
tole pesmico na račun gospode, ki hoče
pisati za ljudstvo, pa ne zna:

Vi pisete takò,
da vas nihče zastopil ne bo.
Mi pišemo tako,
da nas zastopi vsak lahkò:
filozofi in poetje
in vsi naši kmetje.

Čudno naključje!

Tisto mašino, ki so jo zadnje dni ka-
rabinerji vzeli ponarejevalcem denarja
v Žejah pri Jerneju Gorupu, so pred
poldrugim letom karabinerji reševali
iz plamenov, ko je bil ogenj v Žejah.
Če bi bili vedeli, da tak peklenški stroj
rešujejo — bi gotovo tega ne storili!

Premog na luni?

Berlinski učenjak dr. Koenig je
dognal, tako pravi on, da se nahajajo
na luni ogromne plasti premoga. — To
je vse lepo. Mi bi želeli, da nam učenjak
pove, kako bi prišli do njega. Za revne
ljudi, ki pozimi zmrzujejo, bi to bilo
prava odrešitev.

Lev na korzu.

Iz Černovic poročajo, da je ušel iz
menazerije «Medrano» lev. Zverina se
je sprehodila po dveh ulicah. Pasanti
so prestrašeni bezali, lev pa se ni zme-
nil za nikogar. Kar je pridrdral v vsej
naglici avtomobil, lev se je splasil in
zbežal proti zverinjaku, kjer so ga slu-
ge v mreže vjeli.

Februar in petki, slabi začetki.

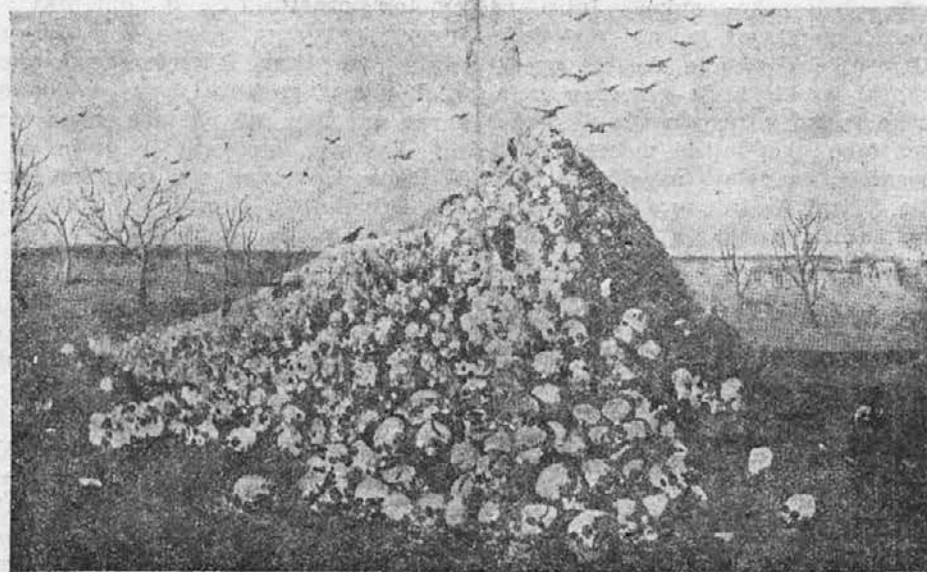
Praznovorni ljudje so v skrbah za-
radi meseca februarja, ki bo — prava
izjema — imel v svojih 29 dneh kar
5 petkov. Tak slučaj se je dogodil pred
36 leti in se bo ponovil šele čez 44 let.

Ženske ropajo grobove.

Na pokopališču mesta Karansebes na
Ogrskem so prišli na sled dvema
ženskama, ki sta ropali grobove. Znan-
darji so čuli več noči na grobišču in res
so obe zločinki dobili sredi dejanja.
Pred sodnikom sta priznali, da sta
tekem dveh let izkopali krog 60 grobov
in oropali mrtlice. Obleke sta prodajali.
Pravica bo ženski ostro kaznila.

Prekrasen roman

«Krizana ljubezen» od ogrskega pisa-
telja Petőffi-ja homo začeli priobčevati
v kratkem. Roman bo izhajal vse leto.
Kdor ga bo začel brati, ga bo z izredno
napestostjo do konca bral. Naročite
tedaj «Mali list»!

Lobanja ob lobanji!

Iz votlih oči v votle oči
sovražnik zdaj sovražniku strmi.
In golih čeljusti bele kosti,
katerih ustne v smrtinem še hropenji
so kletve smrtne sikale na vrage,
poljubljajo v pošastnem se rezanji.

In v živih mrknil je spomin na drage.

Nad njimi le nebo solze brezčutne plaka,
le vranov trop jim smrtno pesem kraka,
vse dneve na temenih posedeva
iskaje ostankov zadnjih smradni slaj.

In še mrtve, prazne lobanje preveva
in muči prepozni in nepotrební vprašaj:
«Zakaj?»

A odgovor je briček in trd
in grenak kot smrt,
star, star, kot mati zemlja
in žolt, kot prepereli list:
«Zavist!»

Slika in pesem imata naslov «Spo-
menik vojne». Sliko je napravil slavni
ruski umetnik Vereščagin. Na podlagi
slike je pesem zložil Milan Kurec, istr-
ski rojak iz ricmanjske rodovine, rojen
pa v Šmarjah pri Kopru. Milan Kurec
je kot duhovnik služboval v Dolini, v
Kortah, v Koštaboni. Bil je vselej na-
sprotnik vojsk, ker je smatral vojno za
izvir vseh nesreč za ljudstvo. Ni se mo-
til. Milanu Kuretu, ki je star komaj 32
let, se je um zmedel in je sedaj v bol-
nici na Studencu pri Ljubljani. Želimo
mu ozdravljenja!

OPOZARJAMO

se enkrat, da po 10. januarju uradi ne
bodo več sprejemali enolirskih bankov-
cev. Povejte to nepismenim osebam, da
ne bodo škode trpele!

Tistim, ki želijo v Severno Ameriko.

Pri izseljeniškem nadzorništvu smo
prejeli tole točno informacijo: Potova-
nje v Severno Ameriko bo dovoljeno s
1. jul. 1924. Mnogi menijo, da bodo prišli
bolj gotovo na vrsto, ako nam že zdaj
posljejo prošnjo z dokumenti. Ti vsi so
v veliki zmoti. Dan na dan se nam
množi kup teh prošenj, ki so nam
nepotrebne in na poti. Posledica tega
je, da se dokumenti radi zgubijo. Zato
dajemo vsem nasvet, naj počakajo,
da bo izseljeniški komisariat izdal na-
vedila za vlaganje prošenj, dokumen-
tov itd. Vse to se pravočasno objavi.

Goriska Mohorjeva družba.

Poverjeniki požurite se z nabiranjem
noročin in nam vrnite čim prej nabi-
ralne pole. Naročnina znaša 5 lir za leto
1924. Denar sprejema inž. Josip Rustja,
Gorica, Corso G. Verdi 37.

Tržaški deželni zbor.

V zadnji seji je odobril izvršilno na-
redbo za napise v občinah Lokev, Hre-
novice, Lokev, Postojna, Rodik, Slavina.
Odobril je pasji davek v Hrenovicah, Po-
stojni, Lokvi, Rodiku, Senožeah, Dolenji
vasi, Slavini, Sinadolah, Lazah. Odobril
je službovnik za Sežano. Odobril je davek
na klavirje za Postojno. Z nekaterimi
popravki je odobril stavbno izvršilno na-
redbo za Sežano in Mavhinje. H koncu je
sprejel načrt pogodbe za zdravniško in
babiško službo toliko za posamezne obče-
ne, kolikor za v konsorcij združene občine.

Planinska razstava

in razstava malih gorskih obrti se bo
vršila poleti v Tolminu. Župan
Oskar Gabršček je na čelu te akcije.

JADRANSKI ALMANAH

je izšel in se dobi pri Štoki in v K. T.
D. v Gorici za 8 lir. Najlepa knjiga, kar
jih je 1923. izšlo na Primorskem. Naj
ne bo razumnika, ki bi ne imel Jadrans-
skega almanaha, naj ne bo društva, ki
bi ne naročilo te primorske knjige.

Ogromen most.

V Avstraliji so začeli v mestu Sydney
graditi most, ki bo pač največji na
svetu. Most bo 1200 m dolg. Največji
obok bo v premeru 520 m dolg. Na
mostu bodo štirje železniški tiri, vsak
10 m širok. Vrhutega bosta šli čez most
dve cesti, prva bo 10 m široka in bo
služila avtomobilskemu prometu, druga
bo za pešce in bo 5 m široka.

To je bil poper!

V Cerknem na Goriškem, kjer je
sedež finance, vojaštva, sodnije,
davkarije itd. so vladni krogi ho-
teli ustanoviti laški otroški vrtec.
Ves aparat je bil na razpolago.
Upali so, da se vpiše vsaj sto otrok
v vrtec. In uspeh? Priglasili so se
trije otroci. Tisto ljudstvo je zares
zavedno!

Orjaški top.

Amerikanska armada je dobila top
od 14 col. Časniki pišejo, da ta top
vrže 750 kg. težko kroglo 35 km na
daleč.

«Naravno, da vsakdo ljubi svoj narod,
t. j. one, ki z njim govorijo eni in isti
materin jezik, a naravno tudi, da svoje
sorodce ljubi bolj, kakor druge ljudi.
Saj poleg jezika in krvi veže ga nanje
več ali manj skupna zgodovina, do-
godki veseli in žalostni. Kdo nam bo
tedaj zameril, ako se dandanes vne-
mamo z ljubeznijo do naroda, ako se
pod zastavo narodnostne ideje borimo
za domač jezik?»

ANTON ŠKOF MAHNIČ.

Odmevi po deželi.

Kakšno ogorčenje je v deželi vzbudilo
krivično šuntanje laskih in slovenskih
listov proti g. poslancu Ščeku, pri-
čajo pisma, ki prihajajo. Objavimo le
eno, ki je najbolj značilno. Evo je:

«Pri čitanju, kako preganjajo poslan-
ca Ščeka ne samo narodni nasprotniki,
ampak tudi slovenski krogi v Trstu,
smo se zgrozili. Izražamo g. poslancu
sočustvovanje, zlasti ker nam je dobro
znano, da žrtvuje vse svoje sile samo v
korist naroda. Dočim znamo, da se dru-
gi brigajo v prvi vrsti za gosposke in-
terese, ima poslanec Šček vso skrb, ka-
ko bi pomagal nizkemu ljudstvu.

Volčjigrad na Krasu, 7. jan. 1924.

Jurca Anton, pekovski pomočnik; An-
drej Ščuka, posest.; Peter Jurca, kmet;
Kante Alojzij, posest.; Valentin Štolfa,
kamnosek; Ivan Vrabec, posest.; Ivan
Semec, kmetovalec; Vinko Metlikovec,
krojač; Rafael Metlikovec, pek; Ig-
nac Štolfa, urar; Ivan Rebula,
kmet; Kante Jožef, pos. Volčjigrad.
Ivan Štolfa, kamnosek; Gabrijel Metli-
kovec, pos.; Ivan Metljak, pos..

Strašna smrt nedolžnega otročička.

V gozdu pri Karlsfeldu na Nem-
škem se je dogodila nesreča, ki mo-
ra ganiti tudi najbolj trdo srce. De-
lavčeva mati se je peljala s 15 let-
nim in z drugim 4 letnim sinčkom
v mesto na sejm. V drenju se je 4
letni otrok izgubil in vse iskanje je
bilo zaman. Komaj na deveti dan so
našli otroka, sestradanega, mrtve-
ga. Truplo je bilo ob debeli skali
sredi gozda. Da je nesrečni otrok
še več dni begal po gozdu, je razvid-
no iz tega, da so videli otroka ne-
kateri dečki, ki so bili četrti dan po
sejmu v gozdu, kjer so drva nabi-
rali. Nič ga niso vprašali, misleč,
da je kje v bližini njegova družba.
Ubogi otrok, še bolj nesrečna mati!

Istrski ropar Kolarič

je vsak teden po več dni v Puli,
kjer obiskuje zdaj tega, zdaj onega.
In sredi mesta! In vlada je razpisa-
la 10.000 na njegovo glavo! Ta te-
den je bil v hiši nekega trgovca; ta
ga je vprašal, zakaj ne preneha svo-
jega roparskega življenja in zakaj
da se ne predstavi sodniji. Kolarič
pa je odgovoril: «Štirje odvetniki so
se mi ponudili, da me bodo branili.
Toda za enkrat ne utegnem še; imam
še nekaj drugih opravkov, ki se jih
moram prej-rešiti. Potem pa bom vi-
del».

Pravica je umrla.

Pravijo, da je v neki vasi kasno v
noči zazvonil mrtvaški zvom. Vse se
je zbudilo ter začudilo. Kaj neki to
pomeni? Morda je umrl sam papež?
Cerkovnik pa, ki ni vedel za nobeno
smrt, se je oblekel in hitel proti zvo-
niku, da navije ušesa tistemu, ki se
drzne na ta način motiti nočni mir.
Pri zvoniku najde moža, ki je bil
znan šaljivec v občini. «Kaj si zno-
rel, ti Toni Jurjev, zakaj zdaj zvoniš?
Vso vas si zbudil, saj ni nihče umrl!»
Oni pa: «O, umrl, umrl. Že davno je
umrla pravica. Ker pa niste Vi ob
njenem pogrebu nič zvonil, sem ho-
tel jaz popraviti Vašo napako».

«Giornale del Lunedì»

je laški tednik, ki izhaja v pondelj-
kih opoldne v Trstu. List je infor-
mativnega značaja. Tiska se v
tiskarni «Edinost».

Prihodnja števila

Malega lista prinese izjavo poslanca
Ščeka z ozirom na lepe vsakdanje
napade.

Glagolski spomini.

Leta 1683. je poreški škof Aleksander Adelasius prepovedal v Sv. Ivanu od Šterne brati mašo v latinskem jeziku. Evo, kako so pisali «Acta visitationis»: Zaukazujem, da se bere maša v slovanskem jeziku in ne v latinskem. Časi so se temeljito spremenili.

Povečani Trst.

Še lani je meril Trst 95 štirjaških kilometrov in je štel 238.000 prebivalcev. Sedanja tržaška dežela pa s Postojnsčino, Krasom, delom Istre itd. meri 1173 štirjaških kilometrov in šteje 299.000 prebivalcev. K tržaški deželi spadajo poleg Trsta še mesta: Tržič, Gradež, Milje, Postojna.

Božičnice

so priredili laški otroški vrtci za naše otroke v Nabrežini, Komnu, v Trebčah in drugod. Darovi, jedila, obleke. S kako ljubeznijo nas obisipljejo. Ako bi z isto ljubeznijo delali za povzdigo našega gospodarstva, bi bil že vsak primorski delavec gospod in vsak kmetič baronček!

Služba za kmetijskega strokovnjaka.

V tržaški deželi je odprt natečaj za mesto ravnatelja kmetijske potovalne šole. Prosilci morajo biti absolventi kmetijskih visokih šol. Ravmateljska plača znaša 14.400 lir. Natečaj je odprt do 3. februarja. Informacije daje urad vsak dan ob 12 in pol. Prošnje naj se naslovijo na: Presidenza della Cattedra ambulante d'agricoltura, presso la Società agraria in Trieste, piazza della Borsa 14.

Angleži mesojedci.

Za božične praznike prodali 67.000 kvintalov govejega mesa, 17.000 kv. kostrunovine, 16.000 kv. svinjine, pol milijona perutnine.

Evropske države se

po številu prebivalstva takole vrstijo: Rusija, Nemčija, Angleška, Francoska, Italija, Poljska Španska, Rumunija, Češkoslovaška, Jugoslavija, Belgija, Nizozemska, Avstrija, Portugalska, Švedska, Bolgarska itd.

Naša okna so zamrznjena.

Tako tožijo gospodinje. Kaj začeti? Zamrznjenje oken se prepreči za nekaj časa, ako namažemo steklo z raztopino glicerine in alkohola. Kako se to pripravi? V čisti steklenici zmešaj 50 gramov glicerine in 100 gramov alkohola. Ta tekočina naj stoji en dan, potem jo moreš rabiti. Šipe okna najprej dobro očisti, potem namaži šipe s pomočjo gobe z navedeno tekočino.

Avtomobilska korijera v snegu.

V Južni Srbiji je padal sneg tri dni in tri noči brez prestanka. So pokrajine, koder je zapadlo dva do tri metre snega. Vsi volkovi so prebežali iz gor v doline. V Prištini korijera s 6 potniki ni mogla nadaljevati vožnje. Trop lačnih volkov je naskočil korijero. K sreči so bili potniki oboroženi in so razporedili volkove. Korijero in potnike so rešili orožniki. V bližini Negotina so volkovi maskočili voz; ženo so takoj raztrgali, medtem se je voznik čudežno rešil.

Izstriži in shrani!

V Trstu je konzulat: **Amerikanski** (Združene države): via S.ta Caterina 1. (pri novem sv. Antonu). **Angleški**: via G. D'Annunzio 2. (pri Miheu in Jakcu). **Argentinski**: via Rossini 26. (pri novem sv. Antonu). **Avstrijski**: via Ghega 8. (pri južni postaji). **Brazilijski**: via S. Nicolò 28. (pri novem sv. Antonu). **Češki**: viale Regina Elena 29. (od južne postaje na cesti proti Miramaru). **Francoski**: piazza S.ta Caterina 4. (pri novem sv. Antonu). **Jugoslovanski**: piazza Venezia 1. (med Miheu in Jakcem ter državno postajo). **Nemški**: via Trento 12. (blizu poste). **Poljski**: piazza Borsa 4. (pri Miheu in Jakcu).

Ljubljanski dnevnik Jutro

je oblastvo prepovedalo razpečavati pri nas v Italiji. Poštni uradi imajo ukaz, da plenijo list, ki ga potem zbirajo na sednjih. Vzrok? V pondeljek smo doznali od zanesljive osebe: «Jutro» napada «Jadransko banko». Jutro pa je na Primorskem močno razširjeno, kroži iz roke v roko in škoduje tržaški Jadranski banki, ki je v sorodu z Jadransko banko v Jugoslaviji. — Danes je pač tako: kapitaliste moraš hvaliti, in če vidiš, da delajo napake, jih moraš se enkrat hvaliti, in če doznaš, da delajo narodu škodu, jih moraš se hvaliti. — I, seveda: kaj pomaga, ako dnevnik Edinost na vso moč dela Jadranski banki reklamo, če pa to, kar Edinost zida, nesložno «Jutro» sproti podira. Zato je oblastvo čisto logično prepovedalo Jutro. Gospoda pri Jutru naj zna tole: ako hočete, da bo smel vaš list zopet doli, potrkajte se na prsi, potem vzdihnite milo, prosite za odpustčenje za obrekovanje in končno napišite: Jadranska je naša dika, naš ponos. Z Jadransko banko je zvezano naše narodno ime. Potem dohite odvezo.

Poslanec Šček

je bil zastran nesreče v Kačji vasi pri prefekturi, kjer je orisal položaj prizadetih. Gospod prefekt se je zelo zanimal za stvar je obljubil, da takoj pošlje svojega inženirja na lice mesta in da bo brzojavno prosil v Rimu pomoči.

Kitajec in žena.

Na Kitajskem imajo tale pregovor o zakonu: «Zakon je loterija, pri kateri večina potegne praznico». Drugi kitajski pregovor pravi: «Jezik je meč ženske. Še nobeni ženi ni ta meč zarjavel.»

Anglež in ženska lepota.

Neki londonski tednik je naslovil na čitatelje vprašanje: «Katero lastnost najbolj ceniš pri ženski?» Odgovorilo je 17.300 oseb. Ogromna večina je odgovorila: «da zna dobro kuhati» ali «da je dobra gospodinja». Samo 51 Angležev je cenilo lepoto.

Največji bogatinec na svetu

je po poročilih Hugo Stinnes. Že leta 1914. so cenili njegovo premoženje na 100 milijonov zlatih mark. To premoženje pa si je s pomočjo vojne, kateri je dobavljal razno blago (zato je tudi klical živio vojska!), neznansko pomnožil. On je danes deležnik pri vseh velepodjetjih v Nemčiji: pri elektrarnah, orožarnah, premogokopih, rudnikih, pri največjih trgovskih podjetjih, on je posestnik gozdov, tiskarn, papirnic in več dnevnikov, ki pišejo, kakor je gospodu všeč. Stinnes je prekoračil Morgana, Rothschilda, Cecila, Rockefellerja in podobne.

Novo poštne pristojbine.

Po zadnjih določilih se za pisma rabijo te znamke. Pismo, ki je pošljeno izven okraja, potrebuje znamko za 50 stot. Pismo v okrožju samem pa 25 stot. Ako pošlješ vizitko v odprti kuverti, pa samo s črkami, ki se rabijo za slovo, sožalje itd., rabi znamko za 20 stot. Kaj je poštni okraj? To so vse vasi, ki spadajo pod dotično pošto. **Znamke za poštne nakaznice.** Če pošlješ denar do 10 lir, prilepi znamko za 20 stotink, od 10 do 25 lir znamko 40 st. — Od 25 do 50 lir: 80 st. — Od 50 do 75 lir: 100 st. — Od 75 do 100 lir: 120 st. itd. Izstriži in shrani.

Vabilo na veselico.

Dekliška družba v Rojanu priredi v nedeljo 13. jan. ob 5 uri božično predstavo «Mesija» v 4 dramatskih slikah s solo in zborovim petjem. Nato se vprizori enodejanka: «Lakota v črni deželi». Predstava se zaključuje z deklaracijo in petjem ob električno razsvetljenem božičnem drevescu.

Ko dan in noč!

V odboru tržaškega pol. društva Edinost sedi 5 advokatov, 3 trgovci, podjetnik in g. Žerjal. Absolutna premoč enega stanu. — V odboru goriškega pol. društva pa sedijo: 7 kmetov-posesnikov, 3 obrtniki, 3 juristi, 3 delavci, 3 trgovci, 3 duhovniki, 1 častnikar. Tri leta je poslanec Šček prosil, zahteval, naj bo odbor zares naroden, ne pa last enega stanu. Zastonj. Zmagala je volja drja Wilfana. Odbor ni več naroden, ampak advokaten. Narod naj sodi.

Pazite na živino!

V srednji Istri so zabeležili več slučajev tatvin živine. Zdi se, da je posebna roparska tolpa, ki se bavi s tatvino. Pazite in čuvajte svoje hleve!

Iz zgodovine iredente.

Leta 1848. (23. marca) je avstrijska vlada prepovedala rabo laske trobojnice v Trstu. — Dne 18. junija 1866. se je deputacija tržaških in istrskih Lahov predstavila Viktorji Emanuelu II., mu

je izročila spomenico in ga nazvala: naš rešitelj in naš kralj! — Dne 14. novembra 1866. je bil kralj v Vidmu. Tržaška deputacija je bila pri kralju, mu izročila trobojnico z žalnim trakom ter ga pozvala, naj pride Primorsko rešit. — Dne 20. sept. 1903. so neznana iredentistične roke razobesile lasko trobojnico na stolpu tržaškega županstva.

Ne mara za solnce.

Cosimo Medvedig iz Reke je bil radi tatvine šest mesecev zaprt. V torek so ga opoldne odpustili. Ob treh popoldne je že ukradel kolo. Nekaj kasneje je bil zopet v zaporu.

Umor pri Matuljah.

Dne 3. januarja je neki trgovec z ogljem iz Poljan inkasiral 1300 L. Z znancom Drago Pačičem iz Zameta sta šla na kozarec vina. Nato sta šla proti Matuljam. Pačič, ki je imel sekuro s sabo, je «prijatelj» ubil, mu vzel denar in zbežal. Dve uri kasneje so potniki videli truplo trgovca na cesti. Eno uro kasneje so orožniki ujeli zločinskega morilca.

Velika duša ruskega naroda

Za staro kmečko pravdo!

Franjo Malčič je kmet na Hrvaškem, obenem pa tudi državni poslanec v Beogradu. Malčič je preživel boljševiško revolucijo na Ruskem in je popisal nekatere prizore iz borbe kmetov proti kapitalizmu. Ta popis je zelo domač in bo silno zanimal vse naše ljudstvo.

Pod ruskimi carji.

Takrat, ko se ni bilo ne duha ne sluha po boljševizmu, in so vladali Rusijo carji, je bila ogromna večina vse zemlje v rokah grofov, baronov in pravoslavne cerkve. Večina ruskih kmetov je tlačanila in je obdelovala zemljo. Sicer so se tupatam dvignili protesti, toda ruski car je zaropotal, češ, da gre za slogo, za narod. Kmetje, tlačani so utihnili, zakaj car je imel štiri milijone policajev, vojakov, ki so držali ljudstvo v suženstvu.

Kmetje odprejo oči.

Ko je revolucija izbruhnila, so se ji kmetje takoj priključili, češ: ali se rešimo sedaj ali pa nikdar več!

Takoj so prišli kmetje-tlačani k mojemu baronu, kjer sem služil kot ujetnik in ga mirno povabijo, naj pride v nedeljo v dvorano, da se pogovorijo o usodi zemlje. Baron je odgovoril: «Pridem». Topot pa ni odgovarjal s korobačem v roki, kakor prej.

Baronovo obnašanje pred revolucijo.

Baron je bil zelo velik divjak absolutist. Nekega praznika zvečer so se kmetje zbrali na veselici, kjer so se po stari navadi zabavali. Kar vstopi baron in začne s korobačem pretepati ljudi, dokler se niso vsi razšli, on sam pa se je smejal. Ali ni bilo pravice? Ne! Zastran države, zastran «miru» so morali vsi molčati. — Tedaj ko so mi to pripovedovali, sem vzdihnil: ubogo ljudstvo! Gorje tebi, ko bi ti s korobačem šlo na gosposko zabavo! In ti jih vzdrzuješ, oni se živijo ob tvojih žuljih, ti pa jih držiš, kakor da so višja bitja!

Baronova zemlja se razdeli.

Na določeni dan je bila kmetška komisija zbrana in baron se je pripeljal s kočijo. Stopi v dvorano z gospo. Kmetje vstanejo, pozdravijo in sedejo. Nato vstane predsednik kmečke komisije in pravi: «Gospod baron! Kje hočete bivati, v gradu tukaj ali v svoji palači v mestu?» Baron: «Tukaj!» Predsednik: «Dobro, potem se bo oddala mestna hiša mestnim revežem, ki so brez strehe. Vam ostane graščina z vsemi gospodarskimi poslopji. Nadalje vam ostane vrt, drevesnica, in te in te njive: skupno 4 orali zemlje. Vrhutega vam ostane za vsako osebo v družini po 2 in pol orala polja, dva voza, kočija, dva pljuga, mlatilnica, trije pari konj itd. Ali ste zadovoljni? Vse drugo pa dobijo oni reveži, ki so brez zemlje.»

Pravično delo.

Predsednik nadaljuje: «Gospod baron! Vi lahko obdelujete ali daste obdelovati svojo zemljo. — Mi nimamo šole. Vi ste učen gospod. Ako odstopite eno svojih dvoran za šolo in hoste učili našo mladino čitati, pisati, računati, potem vam bomo mi kmetje vse vaše polje obdelali: orali, posejali, poželi, omlatiti in vam spravili v vaše shrambe. Kako želite?» Baron: «Bom poučeval!» Nato se je naredil zapisnik in prisotni so podpisali. — Čez par dni so se šli kmetje-tlačani in vsak je dobil po 2 in pol orala zemlje, dva konja, dva vozova, pljug, kravo itd. Kmetje so se razšli in so začeli veselo obdelovati zemljo, ki je nehala biti gosposka in je postala kmečka.

In pri nas?

Pri nas sploh ni govora o velikih posestvih. Tudi največji posestniki pri nas se borijo za obstanek. Ali smo torej mi svobodni? Ne! Ruse je tlačil kapitalizem, nas tlači tudi kapitalizem. Ta pa ni povsod enak. Kapitalizem se kaže v raznih podobah. Kakor voda: je tekoča, je sneg, je led. In vselej je voda. Nas tlači internacionalni kapitalizem in pod tem — ako izvzamemo nekaj lahkotivcev, zlasti v mestu — trpi ves naš narod.

Vsak po svoje.

Učitelj je vprašal učence: Kdo mi zna povedati, kako se da iz vode hiša zgraditi? Ribičev sin: Jaz! Pustim, da voda zmrzne, da postane trda ko kamen. Nato jo razsekam na kose in zgradim hišo. Mlinarjev sin: Kaj še! Pa poleti, ko se led raztopi? Učitelj: No, povej pa ti, kako bi! Mlinarjev sin: Jaz bi napeljal vodo na mlinsko kolo in bi mlet žito toliko časa, da bi postal bogat. Potem pa si hišo sezidam. Krčmarjev sin: Hi-hi, pa to mi iz vode! Učitelj: No, kaj bi ti začel? Krčmarjev sin: Jaz? Ne povem. No, pa bom; jaz bi stavil vodo v vino in bi prodajal. In potem si sezidam lepo hišo. Učitelj: Tako? Ne, ne! Človek naj pije vodo mesto vina in iz prihrankov si zgradi hišo. (Peter Rosegger-Roškar).

SAMO DVA LITRA VINA

stane «Mali list» za celo leto. Zato pa ti prenese teden za tednom kos novic, nekaj poučnih člankov in vselej važne reči iz gospodarstva. Naši gospodarski članki gleda na davke so obvarovali marsikoga pred občutno škodo. Poleg tega piše «Mali list» poljudno kakor noben drugi list. Vse ga razume, staro in mlado, učeno in neučeno. Pošlji torej osem lir kot naročnino za vse leto!

Izseljevanje v Južno Ameriko

(Pismo našega rojaka).

Pisali smo nekemu izobraženemu Slovincu, živečemu v Rio de Janeiro v Braziliji, naj nam poroča, ali kaže onim našincem, ki ne morejo več živeti na Primorskem, da bi se izselili v Brazilijo. Naš rojak je poslal ljubezniv odgovor, iz katerega priobčimo poglavitne misli.

Razmere v Braziliji.

Stvar ni tako jednostavna, kakor se zdi, vendar se v splošnem zamore našim ljudem svetovati naselitev v Brazilijo, seveda ne vsem brez izjeme in tudi ne povsod po vsej deželi. Poljedelci z močnimi družinami povsod in lahko uspevajo. Obitelji s kopico nedoraslih otrok vegetirajo (životarijo) in se ne morejo izkoptati iz dolgov. Zasluzek dninarjev ter poljedelskih in drugih navadnih delavcev komaj izhajajo ali pa tudi ne odgovarja skromnim potrebam. Rokodelci ne najdejo izlaska primerne dela radi jezikovnih težkoč in velike konkurence. Služinčad, posebno dobre kuharice, sobarice, se seveda iščejo in se prav dobro plačujejo; mnogo slabše se primeroma plačujejo moški posli.

Izobraženim stanovom je vselitev absolutno odsvetovati, ker zanje tu ni posla, razun ako razpolagajo z zadostnimi denarnimi sredstvi.

Katere države pridejo v poštev?

Za naše izseljence pridejo v poštev le južne braziljske države, pred vsemi država Sv. Pavla in Rio Grande do Sul, potem Paraná in S. Catarina, nekoliko tudi Minas Geraes in Espirito Santo. Vse druge države se ne priporočajo vsled vročega tropičnega podnebja ali prevelike oddaljenosti in skrajno pomanjkljivih zvez.

Uradi za vseljence v Braziliji.

Glavni naseljeniški urad posluje kot oddelek tukajšnjega poljedelskega ministrstva in ima podrejene urade po vseh večjih in manjših mestih. Poleg tega vzdržujejo še nekatere države svoje lastne naseljeniške urade, zlasti država Sv. Pavla.

Besede prijatelja ljudstva.

Za vsako pokrajinsko glavno mesto vam bom skušal nabaviti zupnika, kateri naj Vas o vsem direktno obvešča, kar se njegovega okoliša tiče in kar Vas zamore zanimati. Za glavno mesto Rio de Janeiro kot sedež zvezne vlade in centralnega naseljeniškega urada ponudim se vam sam za informatorja, ako se zadovoljite z mojo malenkostjo. Potemtakem bi mi pripadel nekaj referatov o splošnih tukajšnjih naseljeniških razmerah.

Vzlic veliki zaposlenosti in pomanjkanju časa sem vam rad na uslugo in veselilo bi me, ako bi zamogel koristiti našim ubogim izseljencem. Prosim itd. (sledi pozdrav in podpis).

Zaključek.

Mi se bomo seveda poslužili prijazne ponudbe našega rojaka in bomo skušali priti do čim bolj praktičnih nasvetov, ki jih bomo tudi priobčili.

Kratek opis Brazilije.

(Za izseljence).

Združene braziljske države merijo 8½ mil. stirske kilometrov in imajo 30½ milijonov oseb. Brazilija je torej 27 krat večja kakor Italija, ima pa 8 milij. ljudi manj ko Italija. Podnebje je tropično: silno vroče, vlažnovroče. Brazilija se deli v gorati del, v pragozdovine (selvas) in v poljsko pokrajino (campos).

Gospodarstvo v Braziliji.

Silno bogato je poljedelstvo. V prvi vrsti se prideluje na takimenovanih plantazah (naselbina z nasadi) kava (prve plantaže na svetu!), kakao, bombaž, tobak, sladkorjeva trst. Gozdovi dobavljajo vaniljo, kavčuk. V gorah kopljejo zlato, svinco, železo in baker.

Prebivalstvo.

Svoj veliki napredek v kmetijstvu se ima Brazilija zahvaliti vseljencem. Glavno mesto je Rio de Janeiro, ki šteje 980 tisoč oseb (je torej za 4 Trste); največja luka za kavo na svetu. San Paulo ima 530.000 prebivalcev. Važna so mesta Santos, Rio Grande do Sul.

Matični urad na županstvu.

Vlada je s 1. januarjem raztegnila laski zakon na nove dežele. Župniki vodijo sicer še matice (krstno, poročno, mrliško knjigo), toda samo za cerkveno rabo. Za državo veljajo samo matice, ki jih vodi županstvo. V mestih so ustanovili poseben matični urad, na kmetih pa bo vodil matico tajnik kar v občinski pisarni. Z matičnim uradom bo imel precej opravil.

Rojstvo.

Oče in mati sta dolžna osebno ali po pooblaščenim osebi naznaniti in pokazati rojenca v pričo dveh nad 21 let starih oseb, ki bivate v občini. Babice pa so dolžne javiti v teku 24 ur vsa rojstva, ki so jim bile priče. Kdor najde otroka, ga mora izročiti skupno z obleko in mora povedati, kar o njem zna.

Smrt.

Vsako smrt treba javiti v teku 24 ur po dveh pričah. Brez dovoljenja matičnega urada pogreb ni dovoljen.

Poroka.

Poroka se vrši v matičnem uradu. Pred poroko se morajo vrsiti oklici, ki jih morajo sami ženini zahtevati ali pa njihovi starši. O vsem tem je podrobno pisal »Mali list« in sicer prvi med vsemi časniki na Primorskem (glej št. 34. lanskega letnika).

Domovinstvo.

Matičnemu uradu treba javiti, ako želi Italijan prositi za tuje državljan-

stvo ali če tujec želi dobiti laško državljanstvo. Tujec, ki se paseli v Italiji, mora to prijaviti. Ravnotako treba javiti, ako greš stanovat v drugo občino.

Potrčila o življenju

(upokojencem itd.) izdaje samo matični urad.

Kotiček za smeh.

V današnji Nemčiji. Zdravnik: Kaj pa imate na očesu, da vam je tako vneto? Bolnik: Padlo mi je v oko za dve milijardi mark premoga.

V tržaški trgovini. Kmet se vrne v trgovino in reče: Gospod, ste zgrešili račun, ne štima. Trгоvec, jezen, da bo moral dokladati: Če ste ga šli ven iz botege, ni več sajta za reklamajon. Kmet: Hvala lepa, gospod, dali ste mi pet lir preveč. Zbogom!

Čisto lahko! Ubogi kmet pride v Trst, da bi obiskal sina, ki je v ječi zaprt. Pa si ne zna pomagati, ker pozna mesto le malo. Pa vpraša pravega, ki ga sreča: Gospod, kakš se pride u pržon? Oni mu odgovori: Či-

sto lahko! Stopite v tisto prodajalno, vzemite zlato uro in tecite. V četrti ure boste v »pržonu«.

Kmetka mati. Hčerka učiteljica svira na glasovir. Snubok meščan vpraša mater: »Milostiva, ali igrate tudi vi?« Mati: »Ja, najrajši na loterijo«.

Na visoki šoli je saljiv dijak dražil profesorja z nagajivimi vprašanji. Nekega dne vpraša dijak: »Gospod profesor, kako dolgo more kako živo bitje živeti brez možganov?« Profesor: »Povejte mi, koliko ste stari, pa vam koj odgovorim«.

Se izgovarja. Gospod Toni je plesal, kakor mu je žena godla. Nekega jutra ga žena vpraša: »Kdaj si prišel ponoči domov, ura je bila dve.« Toni: »Ja, pravzaprav je hotela dvanajst biti, pa sem jo ustavil, da bi te preveč ne motila«. — Nekega poletnega večera je Toni občutil strašno žejo. Pa ni vedel, kako bi se iz hiše izmuznil. Gre k oknu. Gleda ven, pa reče: »V daljavi se čuje tromba požarne brambe. Grem pogledat, kje gori«. Ko se je čez pol ure vrnil, ga vpraša žena: »Tako hitro si prišel, nemara je malo gorelo. Toni: »Prav malo, hitro smo pogasili«.

Postojnski vodovod in njega uprava

Kako je gospoda za narod skrbela.

Postojna, 6. jan.

Prvotna pogodba.

Mesto Postojna ima vodovodno napeljavno, urejen vodovod na najmodernejši način. Ko se je vodovod delal, so bili postavljeni ugodni, ali strogi predlogi. Dokler je imela vso stvar v rokah dotična tvrdka, katera je vodovod izdelala, je bilo vse v redu, ko pa je prešla vsa uprava in vodstvo pod mestno oskrbnitvo, so jo mestni mošje kot dobri gospodarji imenitno zavozili. Vodili so vse stvar po svoje. Naj navedem tukaj samo par dokazov:

V praksi.

Hotel, kavarna »Krona«, izdelovalnica sodavice in pokalic, pralnica, je imela plačati mesečno reci in piši Lir. 9. Posestnik Ogrizek pa, ki ima 3 osebe na stanovanju, 2 konja, 2 kravi, reci in piši lir 33 mesečno. Restavracija pri »Levu«: 3 pipe v hiši liro 1. Posestnik Mauric pri javnem napajališču, t. j. pri koritu na česti, 22 lir mesečno. V vodovodni odbor so bili voljeni: **Dovgan Jožef, Krainer Franc, Kutin Franc, Burger Andrej, Baraga Ivan in Pikel Mirko,** preglednika.

Pri napravi je bilo sklenjeno, da se voda plačuje pri davkih; kolikor več davkov, toliko več se plača za vodo. Odbor je delal po svoje, namreč podčrtana odbornika, zato sta ju **pregledovalca** opozorila in ker nista svojega pregreska popravila, sta pregledovalca odstopila, kakor tudi nadaljna odbornika se nista dosti brigala, delala sta omenjena gospoda na lastni račun.

Krivice! Ne molčimo!

Pred meseci so dobili nekateri meščani plačilni nalog za ogromne, skoro neverjetne vsote. Pa se niso dosti brigali za to, ker se jim je zdelo neverjetno.

Sklenili pa so enoglasno, da ne plačajo; umanjkal je samo gostilničar Burger Andrej. Prišla je pa sodnijska rubežen, tedaj se zbero 4. t. m. mošje pred občinsko hišo v protest. Od izrednega komisarja so bili prav uljudno sprejeti; opravičil se je pred mošji, da ni bil poučen, kako in kaj se je delalo. Ko so mu pa vso stvar pojasnili, je dal takoj rubežen ustaviti, za kar bode imel pri ljudstvu obilo spoštovanje, ker je dokazal, da ima smisel za korist ljudstva. Gospoda Dovgan in Krainer sta morala precej mirno prenašati psovke ljudstva, manjkalo je le malo, da ni prišlo do kakega birmanja. Ko je prišel Dovgan na prosto, je čakalo ljudstvo (okrog sto oseb) in mu napravilo precej viharen aplavz, tako da je njegov sodrug zbežal nazaj po stopnjicah, ter se je nekam skril, tako da ga je ljudstvo zaman čakalo do poldne.

Krivica se popravi.

Po nadaljnjih par sestankih so mošje, oziroma prizadeti posestniki, dosegli sporazum in poravnavo. Sklenili so, da plačajo tretji del za vodo in sodnijske stroške. Drugo pa, namreč za ves primankljaj, pa naj odgovarjata g. Dovgan in Krainer.

Bodi opomin mestnemu prebivalstvu, da bo za naprej bolj preudarilo, kakšne može bode volilo v odbor.

V slogi je moč! Več prizadetih.

(Prip. ur.: V pravi slogi je moč, ne v bankirski. Po bankirski slogi bi morali občinarji na ljubo gospode molčati in trpeti v korist gospode. Ljudstvo pa uvideva, da mora vladati sloga le v skupnih narodnih, jezikovnih rečeh, v drugih rečeh pa, zlasti v gospodarskih, mora vladati pravica.)

PODLISTEK

Iz starih časov.

Valvazor in Postojna.

Slavni Valvazor piše leta 1689., v III. knjigi:

Ima trga in gradu pride od grajskega grba s postojno; morda pa od mnogih postojn, ki gnezdiijo v divjih hostah te okolice. Nekateri zgodovinarji pišejo, da je pred današnjo Postojno ležalo tu mesto »Avends«. Postojna leži v srcu kranjske dežele, in sicer 6 milj od Ljubljane in 6 milj od Trsta.

Ena stran proti Ljubljani je gorata, nakopičena s strašnimi gozdovi, ki se raztezajo daleč tja v turške pokrajine.

Grad stoji na hribu, ki je gol in ne kaže drugega ko skalovje. Ob vznožju hriba leži veselja poln trg (Lust-voll), ki je last graščine. Trg ima lepe hiše in lična stanovanja od katerih je najbolj imenitna Zorgerjeva hiša, ki je sedaj last gospoda Standlerja, grajskega oskrbnika. Trg diči tudi izvrstna kobilarna. Takoj pod gradom je slavna jama, v katere konec ni prišel se noben clovek.

Leta 1366. si je hotel oglejski patriarh Ludvik izsiliti od cesarja graščino in vse posestvo. Cesar se je branil in zato je prišlo do rabe orožja, ki je povzročilo precejšnjo škodo.

Leta 1372. je vzel celjski grof Herman graščino kot zástavo od avstrijskih

vovod Albrehta in Leopolda. Leta 1436. je bila graščina deželnogospodka in je postala sedež glavarstva. Leta 1458. je prišla Postojna spet v roke celjskih grofov.

Ko je izbruhnila vojna med cesarjem Maksimilijanom in beneško republiko, je zasedel te kraje Antonio Contareno, poveljnik beneškega brodovja, zavzel je mnoge gradove na Krasu in na Pivki in tudi Postojno z gradom.

Postojna ni bila pripravljena, na to in bi bila prej mislila, da se nebo podere, kakor pa da bi prišel kdaj Benčan v te kraje. K sreči pa ni ostala Postojna dolgo v krempljih beneškega leva; zakaj slavna Postojna si je kmalu izvojevala svobodo (dalje).

Krvoločni Turki so udrli na Kranjsko l. 1559 iz Bosne. 16.000 jih je bilo. Vse so požgali, plenili, kamorkoli so prišli, brambno moštvo in prebivalstvo so deloma s sabljo pokončali, deloma so odpeljali v suženjstvo. Leta 1560. so ob svečnici zopet prigrmeli in kar so bili lani pustili, so sedaj z ognjem, ropom in umorom uničili. Leta 1564. je prišlo to nečloveško pleme zopet na Postojnsko in je vnovič pokončalo, kar so si bili ljudje vzpostavili. (Tako piše Valvazor o Postojni. V prihodnjih številkah priobčimo zgodovinske podatke iz Jablanice, Podgrada, Skalnice pri Jelšanah, Predjame itd.)

Nekaj kron imam pri poštni hranilnici.

Kaj bo z njimi?

(Poroča drž. posl. Virgilij Štek).

Tako me je vprašalo na stotine oseb. Odgovor je danes lahek: **Vlada je odločila, da vam bo dala za vsako krono, ki ste jo imeli v poštni hranilnici, 60 laških stotink.** O tej stvari je Mali list že pisal, toda ne dovolj jasno. Zato je umestno, da se to vprašanje razložno raztolmači. Gre namreč za par milijonov našega premoženja, ki je povečini last revnih ljudi.

DVE SKUPINI.

Kar se našega naroda tiče, se delijo tisti, ki so imeli denar pri avstrijski pošti (upniki), v dve skupini. **Prva skupina:** sem spadajo osebe, ki so državljani Italije novih zemelj (tržaska, goriška, istrska dežela), pa tudi tisti, ki so bili sicer tuji državljani, a so postali laški državljani potom opcije. **Druga skupina:** sem spadajo taki državljani Italije, ki ne bivajo v kraljestvu.

KDO PA BIVA V ITALIJI?

Kaj se to pravi? V Italiji biva, kdor je stanoval in stanuje v mejah sedanje Italije od 26. marca 1919. naprej in Italije niso zapustili. (Razume se, da je smel iti kam na potovanje).

A. KAJ MORAJO STORITI TISTI, KI SPADAJO V 1. SKUPINO?

Storiti morajo tole. Prvič. Najkasneje do 15. februarja naj izročijo poštno hranilno knjižico bližnjemu poštному uradu. Zahtevajo naj od urada potrdilo, da so knjižico izročili in naj si zapomnijo stev. knjižice. Poleg hranilne knjižice morajo izročiti odpovedovalno knjižico. (Kündigungsbüchel). V prvem odseku v tej knjižici naj stranka izpolni vseh 6 točk in naj doda ime pošte, ki je natiskana v rdeči barvi v hranilni knjižici in naj pripiše kraj in dan, kjer to odda. Drugič. Izročijo naj demovinski list ali potrdilo, da so italijanski državljani. Tretjič. Izročijo naj županstvo potrdilo, kje da stanujejo (na deželi župan, v Trstu anagrafični urad, ulica Sanità 25). Tretjič. Izročijo naj izjavo, v kateri pravijo, da odstopajo (cedirajo) svojo terjatev z zapadlimi obrestmi vred, ki jo imajo pri avstrijski poštni hranilnici, italijanski poštni upravi s pogojem, da mu bo laška poštna uprava dolžna priznati isto terjatev z naraslimi obrestmi vred v znesku 60 odstotkov v lirah. — To izjavo napraviš na posebni tiskovini, ki ti jo izroči pošta. Večina post ima lahko in lahko-nemške tiskovine za izjavo, slovenskih sploh*ni (To vam je pravica!). Županstvo pa ti da domovnico in bivalnico po vzorcu, ki ga tu spodaj priobčim.

TISKOVINA ZA IZJAVO.

Amministrazione delle Poste e dei Telegrafi. Ufficio di... (kraj), Provincia di... (dežela). Li... (dne). Il sottoscritto... (ime, priimek)... figlio di... (ime očeta)... possessore del... (navedi, ali si imel knjižico ali čeke ali plačilni nalog)... N.º... (številka knjižice)... del Conto corrente N.º... (ako si ga imel)... dichiara di cedere all'Amministrazione Postale Italiana itd. do besede: correnti. Firma... (podpis)...

ŽUPANSTVO PA TI IZDA DOMOVNICO.

Municipio di... Li... Si attesta che il sig.... figlio di.... nativo di (kje rojen).... dimorante a (kje biva).... ha ottenuto di pieno diritto la cittadinanza italiana, (ali pa če je dobil državljanstvo po opciji), ha avuta accolta la domanda di opzione per la cittadinanza italiana. Il sindaco (župan)...

ŽUPANSTVO IZDA BIVALNICO.

Si attesta che il Sig.... figlio di.... è dimorante a (stanuje).... dal.... (od kdaj).... ed ha mantenuto costantemente, in tale epoca, la stessa dimora. Il sindaco....

ČE KDO NE ZNA LAŠKI.

Izjavo je treba izpolniti spričo poštne uradnika. Kaj pa, če ne znaš laški? Poštno ravnanje je dalo nalog uradnikom, da morajo v tem slučaju oni napisati in izpolniti obrazec za izjavo.

ČE KDO SPLOH NE ZNA PODPISATI.

V tem slučaju naj upnik pripelje dve priči, ki ju obe pozna poštni uradnik. Upnik naj samo podkriža.

OPOMBA.

Vsa ta spričevala, izjave, dokumenti so prosti kolkovine. Vsi vzorci se dobijo brezplačno pri pošti. Če hočeš dobiti pri pošti potrebne obrazce (bivalnica, domovnica itd.), moraš prinesiti dokaz, da si res imel denar pri poštni hranilnici.

B. KAJ MORAJO STORITI TISTI, KI SPADAJO V 2. SKUPINO?

Italijanski državljani, ki bivajo izven mej države (v Jugoslaviji, na Češkem, v Avstriji), morajo predložiti hranilno in odpovedovalno knjižico, izjavo, nadalje domovnico. Domovinski list na kolka prostem papirju mora vidirati (potrditi) laški konzul v dotični državi, kjer biva upnik. Bivalnico lahko napiše upnik sam, toda vidirati jo mora tudi laški konzul. Laški državljani, ki bivajo v tujini, niso dolžni predložiti listin do 15. februarja, ampak do 31. marca 1924.

«MOJ STRIC JE UMRLO».

Ako si ti dedič osebe, ki je imela poštno hranilno knjižico, kaj imaš storiti? Potem ima pravico do iztirjanja pri pošti njegov dedič. Dedič pa naj prinese potrdilo od sodnije, da sme on dvigniti kredit.

«SEM OPTIRAL».

Kdor je optiral, pa njegova prošnja še ni rešena, mora čakati do končne rešitve.

«ZGUBIL SEM KNJIŽICO».

Če se je to zgodilo, napiši izjavo in navedi številko, svoto, priimek in ime upnika, opravilo, kraj in dan rojstva i. t. d.

«PA MI SMO DRUŠTVO».

Zadruga, trgovska in druga društva ter zavodi in vobče juridične osebe morajo predložiti se dokaz, da so bili že pred premirjem registrirani pri trgovskem sodišču, da ima večina odgovornih v družbi laško državljanstvo.

«KDAJ PRIDEMO DO DENARJA».

To je poglavitno vprašanje vseh teh upnikov. Ne tako hitro! Jelke, iz katerih bodo delali papir za bankovce, ki jih dobijo upniki, se rastejo v gozdu.

Država bo najprej spravila vse papirje v Rim. Tam bodo študirali in urejali. Nato bodo napravili nove knjižice. Te knjižice bodo poslali posameznim poštnim uradom, da jih izročijo upnikom. Šele po preteku šestih mesecev po nar iztirjati če kdo želi še pojasnil, sem na razpolago.

Priznanja naših rojakov.

Ako pomislimo na razmere, v katerih izhaja naš list, se čudimo, da more v hudem času sploh vztrajati. Fašisti, bogatini in bančni narodnjaki so proti nam. In so v resnici enoglasni! Naši uredniki, naši sodelavci pa delajo vsi brezplačno, iz golega idealizma. Drži jih le ljubezen do ubogega zaslužnjega naroda. Naši urejevalci so vsi ubogi ljudje, ki živijo od svojih stanovskih dohodkov. Vendar pa je nekaj, kar nam daje pogum in to povemo ob kratkem.

Zadoščenje.

Poleg zadoščenja, ki obstoji v globoki zavesti, da se trudimo za blagobit ljudstva, nas navdaja s pogumom razumevanje, ki ga ima narod za naš trdn. Ne vpijemo «živio» in ne pijemo šampanjca za narod, pa vendar ljudstvo ve, da delamo za zapuščene, za ponižane, za trpine. Ne za bogate! Pa saj ti si znajo sami pomagati. Evo nekaj pismenih priznanj.

Iz Dile

smo prejeli: «Naročam se na Mali list tudi zanaprej in pošljem še enega naročnika. Mali list mi močno dopade.»

Skupina mladih mož

nam je poslala odprto dopisnico s podpisom: «Dragi Mali list! Ponovimo naročnino za leto 1924. Želimo ti srečo v pravičnem boju za narod proti narodnim sovražnikom in v boju za ljudstvo proti oderuhom. Eni nas hočejo raznaroditi, drugi pa se okoriščajo.»

Iz neke vasice

na Notranjskem: «Evo Vam 21 novih naročnikov! Le naprej v boju za narodno in ljudske pravice. Živel!»

Iz Istre:

«Podpisani se na novo naročamo na priljubljeni Mali list. Sledi 19 podpisov.»

Iz Ajdovščine:

Dragi Mali list! Iz srea sem te vesel, ker mi vsak teden prineseš toliko novic. Nič manj pa me ne razveseliš s poročili, kako igrajo na narodnem odru za kulisami. Da se ti pa hvaležnega izkažem, sem ti nabral danes nekaj novih naročnikov. (Sledi podpis).

Prepovedana nočna pot iz Matenje vasi v Lozice.

Tu je blago. Po polnoči na nedeljo pred novim letom so psi v Matenji vasi začeli silno lajati. Tu ali tam je gospodar vstal pa nič opazil in si je vrnil ležati. Tudi pri Drjasovih je šel gospodarjev brat pogledat na dvorišče. Ker ni nič sumljivega opazil, se je vrnil. Ko je pa začela se krava v hlevu mukati, je vstal, šel v hlev: vrata so bila vlomljena, ena krava z mladim mlekom odpeljana.

Za tatom! Takoj so gli trije bratje iskat ukradeni kravo. Sli so za sledjo, ta je držala po potu mimo Štivana in Grobiša in Oreška na Rakulku, odtod čez Sajeve, Smolevo, mimo Šintarja. Že so mislili, da jo je tat zavljal proti Dolenji vasi pri Senožečah, pa jo je ubral proti Vipavski dolini! Pa po kakšnih grapah in opolzkih potih je kravo gonil!

Čuden semenj na nenapovedan dan! V Lozicah je okrog poldneva v ponedeljek pred novim letom prodajal kravo tvoj človek. Eden bi jo bil silno rad kupil. Pa se mu je poznalo, da nima dosti denarja. Pomislite, za kravo je ponujal samo 500 lir. No, tuji mož je bil že naveličan barantanja in je bil pripravljen prodati kravo tudi za 500 lir! Segla sta si v roke! Pa glej ga, spaka, tudi 500 lir ni imel kupec! Rekel je: «Imam denar doma, en listek bom napisal, pa bom dobil denar!» Oj ti nesrečni listek!

Oj zdaj grede! Pa ne lire! — Karabinerji s puškami! Kdo jih je pa poklical? Na tistem listku je bilo nekaj napisano. Ne, da naj doma dajo denar, ampak naj karabinerji hitro pridejo iz St. Vida. Ko jih je tuji mož ugledal — se je prestrašil in hotel uiti. Ali kupec, ki je bil tajni policaj, ga je zadržal!

Oba na varnem! Karabinerji so vizitirali tujega moža, našli so pri njem dva noža in samokres! Mož je priznal, da je kravo ukradl in kje, ter da je sam doma iz Dolenjskega! Gnali so ga na varno v Ajdovščino premišljevat rek: «Tuje blago, težilo te bo!» — Tudi krava je prišla domov na varno. Matenjeci

so sli za sledjo in prišli v Lozice, kjer so našli ukradeni kravo. Civilnemu policaju so morali plačati 130 lir, karabinerjem pa 70: skupaj 200 lir. (Vprašanje: Ali so bili tajni policaj in karabinerji upravičeni, zahtevati nagrado?).

Košansko pismo.

Tipimo pa lige kažemo.

Dragi Mali list! Vem, da se ti čudno dozdeva, ker iz raznih krajev po deželi dobiš razna poročila o kmetem in drugem stanju po deželi, samo naša obširna košanska dolina ne jemlje predalov tvojega cenjenega lista. Mogoče si misliš od nas, dragi Mali list, da smo mi kakor kakšen zapuščen neotesan hribovski narod, kateri ima spoznanje in pojmi samo to, da živi, in živi, da je. Ne, dragi Mali list, mi nismo to. Kajti tudi pri nas se nahaja mnogo olike in imamo še precejšnje organizacije. Ali žali Bog, da se tudi nam kakor drugod ovira delo. Tudi mi nosimo težki križ in hodimo trnjevo pot, tudi mi moramo nakladatelju tega križa pokorni biti in mu smemo le v žepu figo kazati.

Naše gospodarske razmere.

Reveži smo že do sedaj z davki preobloženi in še vedno se nam novi naklajajo. Letina v pretečenem letu je bila bolj srednja, tako da nam bo de k preživljenju le za pičlega pol leta pripomogla. Naši hlevi postajajo vedno bolj prostorni, da pri jaslih, kjer je prej živina bila, prazne verige visijo. Akoravno smo vneti in izkušeni živinorejci, nam vse to nič ne pomore, ker smo prisiljeni, komaj pričakanega telička za poplačo davkov prodati. Tako nam peša živinoreja in ž njo gremo sploh gospodarsko navzdol, kajti njiva brez gnoja je kakor mlin brez vode.

Gozdov nimamo, na katere bi se zamogli v silo naslanjati. Sila nas je že tako daleč pritirala, da smo pričeli sadno drevje kakor črešnje in orehe v prodajo sekati.

Naš edini up je šel po vodi.

V pretečenem letu so nam češplje dokaj dobro obrodile in imeli smo upanje na obilen dohodek, ali novi žganjekuharski zakon nam je naše upanje kar podrł. In vendar je imela prej vlada svojo korist. Češplje so bile naše, dohodek od njih pa državen.

Tudi kredita ni.

Pričeli smo trkati na vrata posojilnic. Tudi tam nas zavračajo in nam naprošena posojila odrekajo. In to morajo storiti! Tudi na zemljišče posojila ne dajo, ker da ni upanja, da bi zamogli na podlagi sedanjega položaja niti obresti redno odrajavati, toliko manje pa dolžno posojilo vrniti. Potemtakem pride do prodaje zemljišča. Vprašanje je pak, kdo bode kupec? Iz tega razvidiš, dragi Mali list, da smo tudi mi v družbi revežev pravega pomena in da oni, kateri bi imel naše ubogo stanje pregledati ter nam na podlagi v resnici obstoječega stanja naša bremena olajšati, ima do nas mrzlo srce ter nam še nadalje ramena obtežuje. **Košanec.** (Op. ur. Vrli Košanec nam je mojstrsko orisal položaj našega ljudstva. Toda priobčili smo le en del dopisa, v drugi številki pride še drugi del zanimivega dopisa).

NAŠA POŠTA.

Vdova, Sežana: po novi odredbi dobijo vdove po uradnikih, poduradnikih in uslužbencih prejšnje države 20% doklade na čisto pokojnino; doklade se ne štejejo. **Orlek.** Ne! Od 1. januarja dalje so prosta zemljiškega davka vsa kmetijska poslopja in njih pritikline, hlevi, lope itd. **J. C.:** Dali literatu v pretres, zato zakasneli. Dejal nam je, da je prav čedno, toda za Mladiko ali kak podoben list. Ali naj Vam vrnemo ali izročimo uredniku Mladike?

GOSPODARSTVO

Novi občinski davki

DAVEK NA HLAPECE, DEKLE, POSLE.

Občina sme vpeljati davek na posle. K temu davku je vsakdo zavezan, kdor drži zase ali za svojo družino posle. Da je kdo posel, ni treba, da stanuje in da je na hrani pri gospodarju. Koliko sme občina letno naložiti gospodarjem za posle? Za moškega posla 15 lir, za drugega posla 25 L, za vsakega nadaljnega pa po 40 L. Za ženskega posla (dekla, kuharica itd.) letno 5 L, za vsako nadaljno žensko pa po 10 L. Vsako zatajevanje se kaznuje z globo od 2 do 50 L.

OPOZORILO.

Občine smejo pa z dovoljenjem deželnega odbora in finančnega ministra za štirikrat povisati gori označene svote.

DOLŽNOST GOSPODARJEV

Je, da naznanijo občini število poslov. Toda to šele takrat, kadar občina vpele in razglasi ta davek.

DOLŽNOST OBČINE,

ki hoče vpeljati ta davek, je, da si izdela izvršilni red, ki ga predloži de-

želnemu odboru v potrjenje. Izvesti mora obenem davčno razpredelnico, da imajo vsi občinarji vpogled vanjo in da morejo rekurirati.

ČE VZAMEŠ POSLA SREDI LETA.

Zna se zgoditi, da vzameš posla v službo na pr. 18. februarja. Ako bo tvoje županstvo razglasilo, da se začne plačevati davek s 1. februarjem, potem moraš plačati davek od začetka četrtletja, v katerem se je vpeljal novi davek. Plačal boš tedaj davek od 1. februarja dalje.

ČE ODPUSTIŠ POSLA SREDI LETA.

Recimo, da si s poslom nezadovoljen in ga odpustiš 8. junija. Plačati boš moral davek za prvo četrtletje (od 1. febr. do 1. majnika) in še za drugo četrtletje, to je od 1. majnika do 1. avgusta. Šele s koncem dotičnega četrtletja si davka prost.

REKURZI.

Proti določbam občine smeš rekurirati pri občinskem svetu in pri deželnem upravnem odboru.

(Virgilij Šček).

Čuvajte sadno drevje pred zajci

Sneg je zapadel in se je ustalil v velikem delu naše dežele. S tem je zvečana nevarnost za sadna drevesa. Zajec gloda rad mlada drevesca, zlasti jablane; v sili se spravi tudi na hrusko in na čresnjo. Zajec lupi včasih do starejšega lesa. To povzroči kmetu občutno škodo, ker objedeno drevje rado hira.

Kaj je treba storiti?

Najbolj preprosto je oviti deblo s časniki. Šum, ki ga dela papir, ko se ga zajec dotakne, prestraši žival. Najbolj sigurne so hlače iz pletene žice. Namazanje debel s stvarmi, ki širijo smrad, pomagajo le toliko časa, dokler se duh ne izkadi. Gosti nasadi ali drevesnice se obdajo s tanko vrstico, ki se prej pomoči v petrolej. Niti naj bodo 10 cm ena nad drugo in naj se držijo kolov v razdalji 4 m. Drevesa, ki so jih zajci že ogrizli, naj se čimprej namazejo z močnikom iz ilovice in kravjaka in povezi jih z zaključevino. (M. K.)

Razpredelnica zemljiškega davka

Po občinah visijo ali pa bodo ležale razpredelnice o zemljiškem davku. Lezati morajo 8 dni. Davkoplačevalci naj si jih gotovo ogledajo, da morejo proti morebitnim napakam rekurirati.

Kako boš kontroliral?

V tem letu so porabili za podlago še stare katastralne čiste dohodke. Kjer so stale krone, so jih prekrstili enostavno v lire, kjer so bili goldinarji, so jih pomnožili z 2. Katastralni čisti dohodki se skupno z dokladi takole obdajo:

	čisti dohodek:	davek:
1. razr.	do 51.82 L.	28.699%
2. »	od 51.82 » 207.25 »	32.086%
3. »	» 207.26 » 1243.52 »	40.554%
4. »	» 1243.53 » 2072.53 »	43.376%
5. »	od 2072.54 L. naprej	46.199%

Ako ima kdo njive v več občinah.

Izračunali so davčne razrede tako, da so vse katastralne čiste dohodke sesteli in tako nastali davek so porazdelili med grunte v raznih občinah.

Pritožbe in rekurzi.

Ako gre za napake pri računanju itd., tedaj čisto enostavno vložiti finančni intendanci ali pa davčni agenturi na navadnem papirju napisan popravek. Čas za pritožbo in rekurz: šest mesecev od dneva prve izlozbe razpredelnice. Proti upravnim odločbam pa moraš rekurirati potem sodnijske. Dokler ni rekurz

rešen, moraš določeni davek na vsak način plačati. K gori omenjenim davkom pride naravno še občinska in deželna doklada.

Splošne cene v državi. Milan. Goveja živina žive teže 420 do 500, krave 350 — 450, teleta 740 — 970 L. Krma. Majsko seno 48 do 60 L. Seno s hribov 35 — 40 L. Stisnjena slama 15 do 18; slama 18 — 21 L. Deteljno seme medika 450 do 725 L. Prašiči žive teže od 1 do poldruga kvintala po 700 — 750 L; ako so težji, po 750 do 810 L.

Za gostilničarje.

V zadnji številki smo priobčili davek na gostilne. Je že izšel nov odlok. Tarifa davka je: 50 odstotkov od najeminske vrednosti gostilniških prostorov; najmanj pa 100 lir. — V gostilnah, kjer točijo samo vinske pijače, je pa tarifa 20 odstotkov najeminske vrednosti, v vsakem slučaju pa vsaj 100 lir.

Zborovanje vinogradnikov. Zveza vinogradnikov naše države priredi v Rimu zborovanje, ki bo trajalo od 11. do 13. januarja. Razpravljali bodo o položaju vinogradnikov, o davkih in sploh o vseh vprašanjih, ki se tičejo vinogradnikov. Želimo uspeha!

TRŽAČANI, POZOR!

Od 8. t. m. do 15. visi na magistratu razpredelnica za direktne davke. Oglejte si razpredelnico (po laško ci ruoli) pod Mišcem in Jakcem v I. nadstropju, vrata št. 50 od 8½ do 12½. Važno za morebitne pritožbe ali rekurze.

Po čem je lira?

Dne 9. jan. si dal ali dobil:
za 100 dinarjev — 26.10 L.
za 100 č. kron — 67.50 L.
za 1 dolar — 23.15 L.
za 1 funt — 99.50 L.
za 100 fr. frankov 113.50 L.

Vinogradniki, žganje kuharji! Neki tržaški list je priobčil vest, da smeste žgati proti taksi 1 lire na uro. Kasneje je list sicer popravil, a tisti, ki so vrgli vest v svet, so dosegli namen. Ta vest je imela umazano kapitalistično ozadje. V prihodnji številki bomo osvetlili namene nekaterih špekulantov. Opozorjamo vas na drugo številko, ker vam bo v silen pouk.

Kdo in zakaj ga sovražijo?

Poslanec Šček je prišel v spor ne z našimi notranjskimi večjimi posestniki, ampak v Brdih. Tam so namreč še veleposestniki, ki imajo kolone, tlačane. Kar pridela kolon, to ni njegovo, ampak mora po gotovih ključih deliti z baroni. To je ostanek iz srednjega veka. Poslanec Šček se je večkrat izrazil, da bi bilo pravično, da bi se tista zemlja razdelila med kmete-kolone, ki so brez zemlje, zakaj kolonstvo je v protisocialno, protidemokratsko. Od tedaj so začeli ti baronski veleposestniki sovražiti Ščeka. Eden teh gospodov je dejal: «Ako pride Šček v našo ves, ga bom dal ven vreči.» Torej zato, ker je Šček vselej branil interese ubogih. — Ob raznih prilikah je dejal g. Šček: «V naših odborih, če hočejo biti zares narodni, morajo sedeti poleg odvetnikov tudi razumni delavci, kmetje, duhovniki, učitelji. Jaz sem proti vsem odborom, kjer gospodari samo en stan, četudi je to advokatski; zakaj ti odbori niso potem več narodni, ampak odbori enega stanu ali le par stanov. V sedanjem 10 članskem pravem odboru našega tržaškega (namestniki ne štejejo) je pa pet odvetnikov, trije trgovci. V prejšnjem odboru je bil vsaj eden delavec, g. Kjuder, od Sv. Jakoba, sedaj niti tega ni več. Poslanec Šček je zahteval, da naj bodo odbori zares demokratični. Saj je znano, da imamo med delavci in kmeti zelo brihtne, razumne osebe, ki spravijo marsikatero mestnega gospoda v žakelj.» Te besede g. poslanca Ščeka niso gotovim krogom všeč. Zato ga ti ne marajo.

DELAVSKI VESTNIK.

Proti delavstvu. Raška premogovna družba, ki obstoji iz samih velebogatinov ter nekaj inženirjev in odvetnikov, se je te dni razgalila. Premogokop so zaprli in osemsto delavcev je na cesti. In veste, kaj pravijo gospodje? Da so zaprli premogovnik v prvi vrsti zato, ker delavci premalo «nosijo». Govorijo o delavcu kakor o kravi. V resnici pa so razgalili svojo kapitalistično dušo. Premogokop so zaprli, samo da bi od države izsilili nekaj milijonov lir. Kako so sramotno plačevali delavce, ki so hodili tudi od daleč, pravijo številke: 12 do 13 do 15 lir na dan. In v zadnje so znižali dneve se za 20%. Sedaj so obrat zaprli. In tudi če bodo odpri premogovnik, bodo delavci trpele kakor črna živina. Kako naj delavec in njegova družina doma živi z 260-320 lirami na mesec?

Razkrinkanje. Bivši tajnik delavske zveze v Labinju, Pipan, je priobčil pismo, v katerem pravi, da zna s popolno gotovostjo, da je raški premogokop naredil za leti 1920., 1921. šestnajst različnih bilanc (računov), da je tako zakril ogromne dobičke in da se je odtegnil plačevanju davkov. — Neki labinski mešan — davkoplačevalec je naznanil sodnji, da je ta družba v letih 1920.-1921. ni manj ko dva milijona lir čistega dobička skrila.

Tržaške ladjedelnice. Zadnjič smo pisali krivice, ki jo je vlada delala v zadnjih štirih letih našim ladjedelnicam v primeri z Genovo in drugimi. Ali znate, da znajo naše primorske ladjedelnice 30% produktivne sposobnosti vseh ladjedelnic celokupne države? Namesto da bi nam vlada nakazala 30% vseh naročil, je pri nas naročila niti 1%, ampak osem od tisoč vseh naročil. Potem ni čudo, če živimo v taki brezposelnosti.

TRDI OREHI

REBUS (X.).

45) Hg re dc pa m
pu.
ic
46) gl An i/da (Oba 8 lir).

Strti oreh št. 43. — Zlo spredeño lahko zmedeno. Prav so rešili: I. Cuderman, Tupaliče pri Kranju. — Strti oreh št. 44. — Predmet naše ljubezni: Naša domovina. Lupine so poslali: J. Ipavec, Zapuže; F. Ambrožič, Bistrica; I. Koršič, L. Černe, C. Černe in A. Černe iz Solkana; I. Cuderman, Tupaliče; D. Guštin, Opčine; I. Leban, št. Vid pri Vipavi. Izžreban: D. Gustin, Opčine.

Prijatelj! Naznanjamo vam veselo vest, da smo te dni prejeli 130 novih naročnikov. Tako narod odgovarja z dejanjem na podle, umazane napade na naš list, ki se je rodil in živi samo za narod. Naprej! Pridobivajte naročnike!

Zobozdravnik

dr. Lojz Kraigher

specialist za bolezni v ustih in na zobeh sprejema za vsa zobozdravniška in zobotehniška opravila v Gorici, na Travniku 20 (Piazza della Vittoria) od 9-12 in od 3-5.

Najvišje cene plačujem za kože

lisic, kun, zlatio, dihurjev, vider, mačk, jazbecov, veveric, krto, divjih in domačih zajcev.

D. Windspach

Trst - via Cesare Battisti 10-II vrata 16 Gorica, Gosposka ulica. Sprejem tudi po pošti.

Zobozdravniški ambulatorij

Zobotehnik

M. Godina

Via Genova št. 13 prvo nad.

TRST

od 9-1, od 3-7

— ob nedeljah od 10-12 —

Knjigarna in papirnica

J. ŠTOKA - TRST

Via Milano 37

se priporoča sl. občinstvu v mestu in na deželi, župnim, občinskim in šolskim uradom, pisarnam, obrtnikom, trgovcem in zasebnikom.

— Lastna knjigovoznica. —

Založba Vedeža, Kleinmayerjeve ital.-slov. slovnice, slov.-italijanskega in ital.-slovenskega slovarja. — Ima v zalogi vse najnovejšje slov. knjige.

Dr. A. Grusovin

v Gorici: Piazza Vittoria

(Travnik) v hiši Paternolli 21

Specijalist za kožne in spolne bolezni ter negovanje kože, perfekcioniran na dunajskih klinikah.

Sprejema od 9-12 in od 3-7 pop.

Kaj nam z dežele pišejo

DEVIN.

Vladni vojnoodškodninski odbor je odobril načrte za zgradbo cerkve in zvonika v Brestovici in županstva v Selah.

KUTEŽEVO pri Bistrici.

Naš dopisnik nam je sporočil, da je vprašanje učiteljskih plač že popolnoma urejeno in da se iste zopet redno dostavljajo. Toliko v znanje.

KOBJEGLAVA (zakasnelo).

Dne 29. decembra je preminula Terezija Mržek, najstarejša žena v naši občini. Učakala je 90 let, 2 meseca, 14 dni. Pokojnica je bila do malega skoz vse življenje trdnega zdravja. Zdravniška ni nikdar rabila. Zanimivo je njeno zadnje življenje: od februarja 1919. do avgusta 1919. je ostala nepretrpoma v svoji sobi, od avgusta do naslednjega februarja pa deloma na prostem. Tako je delala vsa tri leta. Zadnje leto pa je ostala ves čas v svoji sobi. Velikanska udeležba pri pogrebu je pričala, da je bila pokojnica obče spoštovana. Naj v miru počiva!

KOMEN.

Naš fasij v Komnu je imel občni zbor. Med odborniki je tudi naš usnjarski trgovec Vittorio Sivitz, ki pa ni sivec, ampak živec. Od sedaj naprej bo v Komnu vse boljše. Pri Vittoriju bo usnje za 50% cenejše. Pravijo tako.

OD PIKČEV pri Ajdovščini.

Hvala Bogu, imamo gerenta v občini. To je tisti Lulik, ki je ob prihodu bivšega Pisentija v Kriz salutiral in dejal: «Šjor prfeto, sete omini». Bivši prefekt nato: «Soltanto sette, ma buoni, è vero?» Sedaj je Lulik spet opran pred vlado za svoj komunizem, ki ga je gonil dve leti. Da pa še vedno ne more pozabiti na komunizem, prica dejstvo, da vsak dan pojé po par vilice rdeče pese.

IZ BREGA.

Te dni smo izvedeli, kako je prišlo, da smo se rešili velikega kriza v dveh osehah na borštanski postaji. Tisti «Mali list», ki je slika, kako so gospodje izsiljevali iz ljudi svote denarja, kako so pri tem goljufali tržaški «Popolo» itd., je šel v prevodu naravnost na železniško ravnateljstvo. Tam se je znal dotični gospod izmazati, ker da je fasist itd. Nato je neki poslanec poslal prevod Malega lista naravnost na ministrstvo v Rim, odkoder je kmalu nato prišel ukaz, da se morajo prizadeti elementi premestiti. Hvala leži smo Malemu listu za ta pravični boj!

SV. ANTON PRI KOPRU.

Mi smo nabrali podpise na prošnjo za slov. šolo. V ponedeljek je bil pri nas «špicelj» je v dveh hišah poprašal, kdo je protest sestavil in kdo okrog nosil. Odgovor je jasn: mi smo državljani in kot taki imamo pravico do prošnje, do adres, do protestov. Oblastva naj ne vohajo po piscih, ampak naj rajši gledajo, da bodo tako vladala, da bo ljudstvo zares zadovoljno.

Zavarovanje v dolinski občini.

Generalno zastopstvo zavarovalne družbe «L'Union» v Trstu naznanja, da je poverilo g. Franu Bonano, trgovcu v Ricmanjih, glavno zastopstvo za občino Dolino, ter prosi stranke, da se blagovolé za informacije in vsak eventualni slučaj obrniti na imenovanega zastopnika.

KREPLJE.

Tukajšnje Bralno vinogradsko-sadarsko društvo je imelo dne 1. t. m. svoj redni občni zbor v društvenem poslopiju. V novi odbor so bili izvoljeni g. g.: Anton Tavčar, prejšnji tajnik in trtoorejec predsednikom, Anton Žvab, prejšnji predsednik za tajnika, Alojz Brundula za blagajnika, Božidar Kompare in Anton Tavčar za podpredsednike, Andrej

Škerlj, mehanik, Andrej Tavčar ter Leopold Širca, posestnik in trgovec v Dutovljah, za odbornike. Tukajšnje društvo je vsled vojne veliko poškodovano. Od štirideset arov vinograda je bilo vničeno 30 arov, ena parcela vničena od poljske železnice v obsegu 10 arov; ta je snova obdelana in nasajena, stroškov je bilo nad tisoč lir za delo. Sadovnjak je bil tudi vničen, ostalo zemljišče se obdela prihodnje leto; pričakuje se vojna odškodnina.

Mesečni semnji prošlo jesen v Dutovljah vsled silnih nalivov dežja se niso mogli popolnoma vršiti. Vendar je dobra vinska kapljica črnega kraševca in pristnega belega vipavca in točna postrežba v gostilnah privabila vsaki krat veliko ljudi v vas. Minulo leto je bilo v vašem listu opisano, da je bila o trgatvi tukaj toča; bila je res, pa vendar je imela usmiljenje do grozdja in je padala še le zvečer po dokončani trgatvi. Terañ je tukaj večidel že prodan.

KAČJA VAS pri Postojni.

Če pride človek iz Postojne proti Kačji vasi na vrh, kar ostrmi, ko zagleda pred očmi veliko jezero, katerega pred mesecem ni bilo in tudi stari ljudje pomnijo le enkrat, t. j. l. 1879., enako povodenj. Vsled velikega snega in obilega deževanja je izstopila voda iz struge, kajti požiralniki, to so luknje, v katere se izteka voda, vsled pritiska ne morejo požirati vse vode. Tako je poplavlila vso dolino s približno površino 12 × 6 km in globočino do 14 metrov nad strugo. Škode je obilo, najbolj je prizadeta vas Malne. Posestnikom, mlinarjem in žagarjem Modrianu št. 6, gornjemu Milavcu št. 11 in spod. Milavcu št. 11 je voda vničila vse mlinske in žagarske naprave. Ker je bila voda neverjetno hitro naraščala, je ostalo vse kmetijsko, kakor tudi drugo orodje pod vodo. Vzdignila je vse podove po sobah in drugih poslopijih, vničila je zidovje pri g. Modrianu je dosegla višino 15 cm v prvem nadstropju. Omenjeni trije posestniki, posebno prvi in zadnji št. 6 in 11 so morali cele noči seliti živino, živež in pohištvo preko gozdov do Kačje vasi, ter nadalje v Planino, kjer so dobili pri usmiljenih ljudeh zavetja. Voda upada, namreč se odteka počasi. V 14 dneh se je znižala za 1,40 m. Škoda je nepraceñljiva. Prizadeti so naprosili državo za pomoč. Upajmo, da bomo uslišani, kakor smo bili pod prejšnjo državo ob enakih nesrečah. Jugoslovanska komisija je že cenila škodo in dala podporo onostran meje prizadetim posestnikom, tukaj pa do danes ni bilo nobenega še blizu. Ubogo ljudstvo, kajti voda zna stati še par mesecev.

Frane.

GROPADA.

30 letni Pepi Pečar trpi že delj časa na bolezn sv. Valentina. Na sv. tri kralje se je grel na ognjišču, ko je bil sam v kuhinji. Popadla ga je stara bolezen, iztegnil je noge čez plamen, tako da se je močno poškodoval. Brat Vinko ga je brž peljal v bolnico.

MALI OGLASI

stanejo 20 stot. za besedo. Pri 5 kratni 10%, pri 26 kratni 15%, pri 52 kratni objavi 20% popusta.

VELIKA ZALOGA papirja, papirnatih vrečic. Uvoz in izvoz na vse kraje. Po ugodnih cenah. Tvrška **Gastone Dolinar Trst** - via Uga Pe. lenio 5.

Stab. Tip. S. Spazzal, via Commerciale 8.

Cene oglasov: za en centimeter višine v eni koloni štiri lire. Popusti: pri 5 kratni objavi 5 od sto, pri 10 kratni 10 od sto, pri 26 kratni 20 od sto, pri 52 kratni 30 od sto popusta

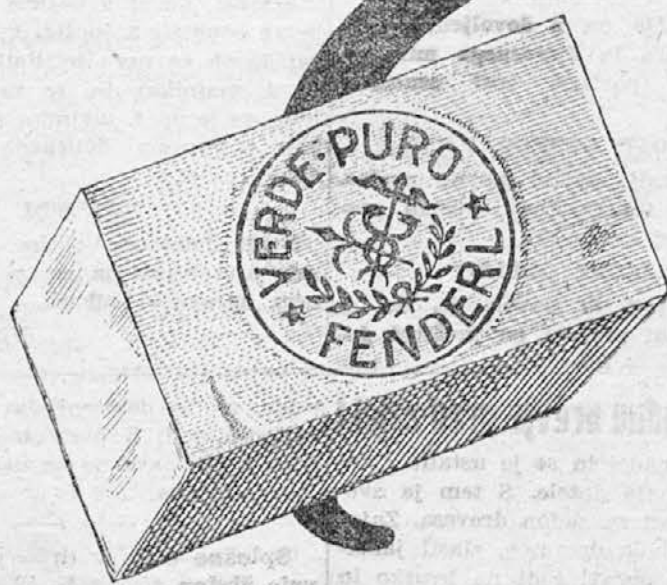
Zakaj

je milo Fenderl eno izmed najboljših?

Na svetu velja vedno enak zakon:
dobro daje dobro

Naiboliše pa daje vselej naiboliše!!

Izboren material
in izborna delo
dajo vedno izborne
izdelke!!

Zobotehnični ambulatorij

TRST, Via Settefontane št. 6, I nad.

odprt vsak dan od 8.—18. in od 15.—19. Izvršujejo se hitro in točno vsa dela z zlatom kakor tudi zobnice s kavčukom. Slovencem 10% popusta kakor tudi plačilo na obroke. Delo zjamčeno.

EGIDIJ SCHIFFLIN, koncesijonirani zobotehnik.

„Al bon Furlan“ je najcenejša gostilna v Gorici. Dobra, obilna hrana. Poskusite! Ulica sv. Ivana (get.)

„PODRUŽNICA

„Ljubljanske kreditne banke“ v Gorici

Corso Verdi „Trgovski Dom“

Telefon št. 50 — Brzojavni naslov: Ljubljanska banka.

CENTRALA: LJUBLJANA

Delniška glavica in rezerve: Din 25.000.000.

Rezerva S H S Din 16.000.000.

PODRUZNICE: Brežice, Kranj, Metkovič, Celje, Maribor, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Obreštuje vloge na knjižice po 4 1/2%. Na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru.

— Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja. —
Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantneje.